

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 60 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (instate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 26. aprila 1895.

Politiški oddelek.

Po potresu.

Nesreča, ki je zadela velik del slovenske domovine, je pač jedna nastrašnejših. Proti njej človek ne ve nobenega pomočka, tudi znanost ne ve nobenega znamenja, kdaj da pride. Proti nalezljivim boleznim imamo zdravniško pomoč in razne varstvene naredbe, ki pripomorejo, da se ne razširjajo, pri ognju gasimo, tudi vodi postavimo zagrajo, ali jej vsaj uidemo. Proti potresu pa do dandanes ne vemo prav nobenega pripomočka. Tudi prorokovanja Falbova niso prav nič zanesljiva, tako, da nikdo ne ve, kdaj da pride potres in če se bode še ponavljal.

Škoda, ki jo je napravil potres v Ljubljani in nekaterih krajih na Kranjskem, je mnogo večja, nego se je sprvega mislilo. Poznejši vedno ponavljajoči se potresi vedno bolj zrahljavajo zidovje. Celo vrsto hiš bode treba podreti in znova sezidati. V Ljubljani je že sedaj vedno pomanjkovalo stanovanj, a to pomanjkanje bode sedaj še večje, ko je razrušenih toliko hiš. Tukaj bode treba hitre pomoči, ako nečemo, da se pokažejo še hujši nasledki potresa, kajti ljudje bivajoči pod milim nebom ali pa v šotorih se bodo prehladili in nastopiti utegnejo razne bolezni.

Ljubljana sama se v taki nesreči gotovo pomagati ne more, treba je pomoči od drugih faktorjev. Najprej je poklicana država, da kaj stori v tem oziru. Sešel se je zopet državni zbor in vlada mu bode v kratkem gotovo predložila predlogo, kako pomagati nesrečni Ljubljani. Potreba je, da se vse hitro reši, kajti gledati bode treba, da se že do jeseni ljudem poskrbi potrebnih stanovanj. Vsako odlašanje in cincanje bilo bi tukaj škodljivo. Seveda je potreba, da tudi naši domači faktorji tukaj vse potrebno store in to hitro brez dolgega ugibanja.

V taci okoliščinah je pa pač potreba skupnega delovanja raznih strank. Zato je pa potreba, da se tudi naša domača politična nasprotja ublažijo, da bodo vse

stranke mogle delati vzajemno v pomoč ponesrečeni Ljubljani in deželi. V taci slučajih umakniti se morajo vsake osebne in strankarske koristi, treba je gledati le na občne interese.

Z velikim veseljem omenjamo, da je ta nesreča v Ljubljani pokazala, da vse avstrijske narode vendar veže neka vez ljubezni in sočutja. Časopisi, ki so Slovanom nasprotni, pozivljejo prebivalstvo, da se spominja z darovi nesrečne Ljubljane. Večji dunajski listi so v uvodnih člankih zahtevali pomoči. Tudi prihaja pomoč od raznih stranij, od Nemcev in Slovanov, od poslednjih seveda še bolj, ker so nam sorodni po jeziku in krvi.

Posebno tudi Dunaj kaže, da se zaveda dolžnosti, ki jo ima kot prestolno mesto avstrijske države. Mestni svet je dovolil 5000 gld. za Ljubljano, in mej prebivalstvom se nabira. Naši rojaki na Dunaji osnovali so poseben pomočni odbor, kateremu je na čelu grof Hohenwart, duša mu je pa g. dvorni svetnik Šuklje. Pa tudi drugod spominjajo se nas, celo mestni zastop v oddaljenih Črnovicah je dovolil 300 gld.

Vse posnema vzgled premilostljivega vladarja, ki je bil prvi podaril 15.000 gld. in pa kazal svojo očetovsko skrb tudi za nas Slovence. Seveda vse te podpore še ne bodo zadoščale; udarec, ki se je prizadel središču Slovenije, se bode še le čez več let dal popraviti.

Kakor se je Zagreb pred petnajstimi leti razdejan povzdignil lepši iz razvalin, ravno tako upamo, da se povzdigne tudi Ljubljana še krasnejša, nego je sedaj. Obupavati ne smemo, temveč zaupajmo v božjo pomoč, v pomoč dobrih ljudij in pa v svoje lastne moči. Pogumnega Bog ne zapusti.

Smatramo pa za svojo dolžnost pozivljati prebivalstvo, da se pomiri. Po skušnjah iz dosedanjih potresov, so pogubni le prvi sunki, poznejši pa niso več tako močni, če se tudi morda še precej časa ponavljajo. Posebno se to vidi pri potresih iz novejših časov, o katerih imamo natančnejša poročila. Le o velikih potresih iz prejšnjih stoletij se zatrjuje, da so poznejši sunki bili hujši od prvih, a dotični viri niso popolnoma verjetni.

Seveda tega nobeden ne ve, kedaj da se popolnoma umiri zemlja. Rahlejša tresenja se po nekaterih potresih čutijo še cele mesece, seveda to zlasti v vulkaničnih deželah. V Ljubljani pa upamo, da se zemlja poprej umiri, ker naše mesto je oddaljeno od ognjenikov.

Končujemo svoj članek z željo, da se vsestransko vse stori, da se pomaga ponesrečenim krajem, hvaležnost prebivalstva bo vsem zagotovljena, kateri se ga spominjajo.

Vsa Slovenija pomagaj Ljubljani!

Slepe prirodne moči, ki snujejo po svojih večnih nepremakljivih „zakonih“, a se pri tem prav nič ne menijo za to, je li njihovo gibanje in delovanje človeku in temu, kar si je on v potu svojega obraza, z naporom vseh svojih duševnih sil ustvaril, v prid ali v usodepolen kvar — te brezčutne in krute prirodne moči razrušile so v par trenutkih malo ne do cela našo belo Ljubljano ...

Čitajočim poročila o opustošenju, ki ga je prozročil v tem našem mestu potres, ježijo se nam lasje, a na oči nam silijo solze. Tisoč in tisoč ljudij trpi — a trpi popolnoma po nedolžnem. V tem tiči veliki tragični moment.

Ob velikih katastrofah padejo često tiste pregraje, ki ločijo sovražno nasproti stoječe si stranke in sosedne narode. To se je potrdilo tudi v našem slučaju. Ljubljano pomilujejo vsi narodi, ki so zvedeli o njeni nesreči in ne samo naši vrli bratje Čehi in Hrvati, tudi dunajski Nemci obljubili so ji že dejansko pomoč. Humaniteta je pač krasna čednost in pravo krščanstvo.

In sedaj, ko naši Ljubljani prihaja na pomoč naš presvetli vladar sam, ko ji prihajajo na pomoč slovanski bratje naši na severi in na jugu, ko ji pomagati hočejo tudi drugi narodi naše države — ali bomo mi Slovenci sami roke križem držali?

Vsa Slovenija pomagaj Ljubljani!

Ljubljana je slovenskemu narodu več, nego kateri si bodi drug kraj na ozemlju njegovem. Kar je Čehom zlata Praga, Hrvatom Zagreb, Srbom Belgrad, Bolgarom Sredec in Rusom Moskva, to je nam Ljubljana. Ni sicer glavno mesto avstrijske kronovine obsegajoče ves slovenski narod, a je vendar naša narodna in kulturna metropola! Največje slovensko mesto je in zajedno najbolj slovensko. V tem mestu se čuti Slovenec, naj pride iz katere pokrajine koli, najbolj mej svojimi. Tu je naše slovensko gledališče, Slovenska Matica, Glasbena Matica, tukaj je največ slovenskih učilišč, tukaj je naš narodni muzej, tukaj izhajajo za vso Slovenijo merodajni politični listi, tukaj je središče slovenske književnosti, znanstvene in beletristične, tukaj ima stati višja dekliška šola itd. Ljubljana je kristalizišče slovenstva. In temu našemu kulturnemu in narodnemu središču preti poguba.

Rojaki! Nesreča, ki je zadela Ljubljano, zadela je ob jednom torej ves narod slovenski.

Dolžnost krščanska veže ves narod, čast njegova to vелеva in nujna potreba je, da se po vsej Sloveniji začne pomožna akcija za Ljubljano.

Ukaz, da se bode po vseh farnih cerkvah pobiralo za Ljubljano, pričakuje se od oblastij vsak dan; privatno pomožno akcijo pa ukazuje ljubez en.

Naj bi pač tudi ne bilo nikjer na slovenski zemlji slovenske posojilnice ali hranilnice, ki ne bi pomagala po svojih močeh s kakim zneskom Ljubljani!

Tudi občinski in okrajni zastopi, ki sami niso nič prizadeti po potresu, naj bi se z dejansko pomočjo spominjali Ljubljanec.

Pokažimo zjedinjeno Slovenijo našim sosedom sedaj tudi v dejanski ljubezni do našega narodnega središča.

Vsa Slovenija pomagaj Ljubljani!

A. Aškerc.

Politični pregled.

Državni zbor se je zopet sešel v torek. V prvi seji so poslanci grof Hohenwart, grof Kuenburg in vitez Zaleski predlagali, da se vlada pozivlje, naj takoj začne poizvedovanja o škodi, katero je prouzročil potres dne 14. t. m. in sledeče dni na Kranjskem zlasti v Ljubljani, in v nekaterih krajih na Dolenjem Štajarskem in na podlagi tega začne obširno akcijo ter zahteva potrebnih sredstev še v tem zasedanju. Poslanec baron Schwegel je predlagal: Vlada se pozivlje: naj čim prej predloži načrt zakona, s katerim se 1.) dovoli 25letno oproščenje davkov vsem novim poslopjem in prezidanim poslopjem v Ljubljani, ki se postavijo v Ljubljani in v drugih krajih na mesto vsled potresa podrlih poslopij, 2.) vsem tistim poslopjem v Ljubljani in okolici, katera je pa poškodoval potres, pa jih je vendar moč popraviti, ne da bi se podrla, se odpusti deželno knežji hišnonajemninski in hišnorazredni davek za prihodnja tri četrtletja tekočega leta, v bodoče naj se pa jim dovoli znižanje davkov, oziroma podaljša oproščenje, če to gre. To predlogo zagovarjali so poslanci vseh strank. Izmej slovenskih so govorili grof Hohenwart, Klun, dr. Ferjančič in Vošnjak. Posebno gorko je podporo Ljubljani priporočal dr. Russ, rojen Ljubljančan. Sam je bil prišel v Ljubljano in se prepričal, da bode treba blizu polovico hiš podreti. Predlogi so se seveda jednoglasno vsprejeli. Minister Bacpuhem je obljubil, da bode vlada vse storila, kar bode mogoče.

Obrtnija.

Stavbe po potresu.

Zagreb se je po velikem potresu pred petnajstimi leti bil ves popravil in oziroma na novo sezidal. Pri grajenju stavb se je pa že oziralo na to, da bi jim kak nov potres preveč ne škodoval. Potres velikonočne praznike letos se je čutil tudi v Zagrebu in je pokazal, v koliko se je novo grajenje obneslo.

Neki zagrebški list je porabil to priliko, da se je obrnil do raznih stavbenih mojstrov, da se na podlagi izkušnje izreko, kako se mora zidati, da navadni potres stavbam ne škoduje in če grajenje v Zagrebu zadošča tej nalogi. Ker so izjave stavbenih mojstrov tudi za Ljubljano neke važnosti, hočemo ob kratkem objaviti te izjave stavbarjev.

Stavbenik stolne cerkve Bollé se je izjavil, da so dobre stavbe tako zidane, kot se sedaj zida v Zagrebu,